

Poznámka: případy byly na prvý pohled velmi jednoduché. To, co tam bylo velmi složité, byly doložky o volbě práva. Ty byly nedobře formulované. Nejasná formulace podléhá interpretaci. Interpretaci již může být problémem. Její výsledek je mnohdy neurčitý. Při uplatnění pravidel interpretace není vyloučeno, že by bylo možné dojít k různým závěrům.

Závěr: Vždy řádně a jasně (a nesofistikovaně) formulují smluvní doložky. Oč jasnější by byla pro Vás doložka: „Tato smlouva se řídí mongolským právem“, nebo „Právem rozhodným pro smlouvu je české právo“.

Pro budoucí písemku až takové záludnosti dodávány nebudou (tedy doufám). U Vašich písemek jsem hodnotila postup myšlenkový. Zkrat v uvažování jsem pokud možno nebrala do úvahy.

Poznámka k některým studentům. U testů je úžasně důležité, abyste psali jasně, myšlenky navazovaly a dalo se vše číst. „Vítězí ti“, kteří jsou schopni „svázat“ své divoké uvažování a např. si zavést svá myšlenková schémata, ve kterých otázku ověřují. Vyučující má usnadněnou pozici s opravou a obvykle svou vděčnost dá najevo dobrou známkou (aspoň na katedře MPS).

A.

Firma „Zooto“ mající sídlo a místo podnikání na území Ukrajiny uzavřela smlouvu o dodávce zboží pro firmu Lada, spol.s.r. zřízenou dle běloruského práva, mající sídlo a místo podnikání na území Běloruska. Zboží mělo být dodáno do České republiky, kde firma Lada měla další odběratele. Smlouva obsahovala následující režimovou a procesní doložku:

„Veškeré spory vyplývající z této smlouvy budou řešeny před okresním soudem v Břeclavi, ČR. Vztahy neupravené výše uvedenou smlouvou, s výjimkou náhrady škody, se budou řídit českým právem“.

Firma Zooto zahájila plnění. V průběhu plnění došlo k následujícím událostem:

- Část zboží nebyla dodána vůbec, neboť vývozce nezískal povolení ukrajinských úřadů na vývoz tohoto zboží.
- Část zboží neodpovídala smlouvě. Nicméně dle názoru ukrajinské strany, neproběhla řádně kontrola a oznámení vady, proto ztratil kupující nárok z odpovědnosti za vady.
- Kupující zaplatil jen poměrnou část kupní ceny. Zvažuje mimo jiné žalobu na náhradu vzniklých škod.
- Naopak prodávající zvažuje podání žaloby na doplacení kupní ceny s úrokem z prodlení.

1. Posud' otázku pravomoci. Uved' (a zdůvodni) rovněž, jakou normu pro své konstatování použiješ a proč. (3 body).

Rozhodující pro naše zkoumání je prvá věta doložky, kterou lze kvalifikovat jako procesní smlouvu. V první řadě je nutné zkoumat, dle jaké, do úvahy přicházející normy budeme postupovat. Do úvahy přicházejí jako obvykle tři. MS byste vyloučili pravděpodobně ihned, protože by vám neodpovídal personální dopad - např. smlouva mezi Ukrajinou a ČR dopadá na státní příslušníky těchto států, ne jiných (MS jsem nikterak nehodnotila, to je spíše nadstandard na to, abyste si uvědomili metodiku). Zůstává Brusel I a ZMPS. Při zkoumání působnosti Brusel I nutně docházíte k závěru, že personální působnost není dána. Proto nemohu tuto normu použít. To, že místo plnění je na území ČR je z pohledu pravomoci nezajímavé. Zbývá ZMPS v § 37 odst. 2. Zde je nutné si uvědomit, že prorogační dohodou mohou působit pouze na teritoriální příslušnost, nikoli na věcnou či funkční. Pokud byste došli k závěru, že funkční příslušnost není v pořádku, neznamená to

dle ustálené judikatury neplatnost celé doložky, ale pouze – pokud je tato část oddělitelná a to je – neplatnost této části ujednání. V tom se nesporně projevuje dvojitá povaha institutu prorogace (a stejné je to u rozhodčích smluv). Jde o institut procesního práva (s vysokými nároky na formu úkonu), ale současně se jedná i o smlouvu (a nutné zkoumání prvku vůle stran).

Závěr: Je dána pravomoc českého soudu na základě prorogační doložky. Posoudím ji dle ZMPS.

2. Uved' právní režim smlouvy se zohledněním všech pro případ zajímavých odlišností od základního režimu (dle ZMPS i Římské úmluvy) – 4 body

Základní odpověď by měla zhodnotit:

- právní režim v této silně mozaikové úpravě (§ 9, §10 – z pohledu některých koncepcí samoregulovatelnost, § 11) nebo (články 3,4, 10)
- meze obligačního statutu (vztah statutů – personální, věcný a režimy dalších mezních otázek)

Podrobněji:

Uvedená doložka je dalším případem poněkud nešťastné formulace, se kterou byste se u soudu potýkali. Podléhala by interpretačním pravidlům a nikdy není jisté, k čemu rozhodující orgán dojde. Je tak možné, že:

- „otázky upravené smlouvou“ budou tzv. samoregulovatelné (viz koncepce samoregulovatelnosti smluv, nepřijímaná českými soudy), otázky neupravené mimo vyňatých se budou řídit zvoleným právem dle § 9 a otázky ostatní, tj. náhrada škody bude řešena přes § 11 (nová volba práva, která ovšem zde nebyla, rozumné uspořádání vztahů, nebo lex causae smlouvy). Tato doktrína se ovšem před českými soudy neuplatňuje. Zde je jen pro perfektnost, nijak jsem ji nehodnotila, nikdo na ni také nepřišel.
 - Dle u nás obvyklých přístupů, dojdeme-li k závěru o tom, že to strany myslely tak jak to myslely, máte pěknou mozaiku:
- A. Je jisté, že otázky, které podléhají možnosti volby práva dle § 9 a nejsou upraveny ve smlouvě, se řídí českým právem.
- B. Je jisté, že náhrada škody podléhá režimu § 11. Ten vás bude vracet (nová volba práva není, z rozumného uspořádání nevyplývá nic jiného) zpět k legis causae, tj. zvolenému právu.
- C. Co s právním režimem otázek smlouvou upravených? Samoregulovatelnost naše doktrína nepřipouští. I tyto otázky mají své právní pozadí. Tímto pozadím ověřujícím např. platnost, majícím možná také význam pro dopad dalších norem bude dle § 10 odst. 2 a) právní řád státu sídla prodávajícího, tj. ukrajinské právo. Není však vyloučeno, že soudce dojde k závěru, že strany pouze špatně formulovaly a tyto otázky nechtěly vyjmout z působnosti zvoleného práva. Pak se řídí zvoleným právem).

Poznámka: takto podrobně to nikdo neměl. Ale řada z Vás se k tomuto docela přibližovala. A velká řada uvažovala velmi pěkně.

Jinak otázka směřovala k mezím obligačního statutu. To jsem hodnotila také velmi příznivě. Zde musíte jednak rozeznat otázky dílčí a dopady jiných statutů (personální, věcný), jinak uvést i ostatní meze – viz učebnice. Je možná vhodné rozlišovat – vzhledem k tomu, že se případ týkal smlouvy – na fázi prekonsensuální (způsobitost osob, platnost, forma, existence), fázi účinků (závazkově právní, věcněprávní), otázky týkající se porušení, následků porušení, změn či zajištění (analýza § 11) a fáze zániku (důraz na jednotný obligační statut, výslovně neupraveno, analogicky § 4 ZMPS).

3. V případě se vyskytla situace, kdy je třeba zvážit imperativní (resp. nutně použitelné normy). Uved', o kterou situaci se konkrétně jedná (1 bod)

Nezískání povolení ukrajinských orgánů.

4. Uved' úvahu o jejich použití před českým soudem. (z pohledu ZMPS i Římské úmluvy. (1 bod) Uved', dle jakého práva budou posouzeno, že se jedná o imperativní normy. (1 bod)

Použití těchto norem není vyloučeno ani českou doktrínou, ani Římskou úmluvou (čl. 7 odst. 1). Pokud by byly součástí legis causae – což při určité úvaze o režimu není vyloučeno – mělo by být k nim přihlédnuto. V české doktríně nastal výrazný posun směrem k zohlednění účinků těchto norem, jsou-li součástí legis causae. Pokud byly součástí třetího právního řádu, bude k nim přihlédnuto, pokud mají rozhodující účinky na právní vztah. Což asi bylo naplněno (když mi norma zakazuje vývoz zboží z místa, kde se toto nachází, určitě zde rozhodující účinky jsou). A pokud nejsou v rozporu s veřejným pořádkem českým.

Posouzeno, zda se jedná o imperativní normy bude dle právního řádu jejich vydání.

A.

Firma „Zooto“ mající sídlo a místo podnikání na území Polska uzavřela v říjnu 2005 smlouvu o dodávce zboží pro firmu Lada, spol.s.r. zřízenou dle slovenského práva, mající sídlo a místo podnikání na území Slovenska. Zboží mělo být vyrobeno na území Mongolska a dodáno do České republiky, kde firma Lada měla další odběratele. Smlouva obsahovala následující režimovou a procesní doložku:

„Veškeré spory vyplývající z této smlouvy budou řešeny před okresním soudem v Břeclavi, ČR. Vztahy neupravené výše uvedenou smlouvou, s výjimkou náhrady škody a dalších následků porušení smlouvy, se budou řídit českým právem“.

Firma Zooto zahájila plnění. V průběhu plnění došlo k následujícím událostem:

Část zboží nebyla dodána vůbec, neboť vývozce nezískal povolení mongolských úřadů na vývoz tohoto zboží.

Další část byla dodána. Lada ji neodmítla.

Prodávající (Zooto) měl uzavřenu smlouvu o bezregresním faktoringu s firmou ABC (sídlo a místo podnikání na území ČR). V rámci této smlouvy došlo k postupu pohledávky mezi Zooto a Lada na firmu ABC.

Posud':

a) Otázku pravomoci. Uved' (a zdůvodni) rovněž, jakou normu pro své konstatování použiješ a proč. (3 body).

Rozhodující pro naše zkoumání je první věta doložky, kterou lze kvalifikovat jako procesní smlouvu. V první řadě je nutné zkoumat, dle jaké, do úvahy přicházející normy budeme postupovat. Do úvahy přicházejí jako obvykle tři. MS byste vyloučili pravděpodobně ihned, protože by vám neodpovídal personální dopad a současně, dle článku 69 tento typ smluv se v zasaženém rozsahu nadále neuplatní (pokud by nešlo o přechodné období). Zůstává Brusel I a ZMPS. Při zkoumání působnosti Brusel I nutně docházíte k závěru, že odpovídá věcný, personální, časový dosah úmluvy Brusel I. Má tak přednost. Doložku budeme ověřovat z pohledu článku 23 Brusel I. Forma souhlasí. Nicméně doložka může zasáhnout jen teritoriální příslušnost. Pokud není v pořádku funkční nebo věcná příslušnost, tato část doložky se neuplatní. (Doporučená formulace např. Spory z této smlouvy budou řešeny u soudu v místě sídla prodávajícího“. Vyhnete se tak problémům s věcnou či funkční příslušností)

b) Uved' právní režim smlouvy se zohledněním všech pro případ zajímavých odlišností od základního režimu (dle ZMPS i Římské úmluvy) – 4 body

Základní odpověď by měla zhodnotit:

- právní režim v této silně mozaikové úpravě (§ 9, §10 – z pohledu některých koncepcí samoregulovatelnost, § 11) nebo (články 3,4, 10)
- meze obligačního statutu (vztah statutů – personální, věcný a režimy dalších mezních otázek)

Podrobněji:

Uvedená doložka je dalším případem poněkud nešťastné formulace, se kterou byste se u soudu potýkali. Podléhala by interpretačním pravidlům a nikdy není jisté, k čemu rozhodující orgán dojde. Je tak možné, že:

- „otázky upravené smlouvou“ budou tzv. samoregulovatelné (viz koncepce samoregulovatelnosti smluv, nepřijímaná českými soudy), otázky neupravené mimo vyňatých se budou řídit zvoleným právem dle § 9 a otázky ostatní, tj. náhrada škody bude řešena přes § 11 (nová volba práva, která ovšem zde nebyla, rozumné uspořádání vztahů, nebo lex causae smlouvy). Tato doktrína se ovšem před českými soudy neuplatňuje. Zde je jen pro perfektnost, nijak jsem ji nehodnotila, nikdo na ni také nepřišel.
- Dle u nás obvyklých přístupů, dojdeme-li k závěru o tom, že to strany myslely tak jak to myslely, máte pěknou mozaiku:

A. Je jisté, že otázky, které podléhají možnosti volby práva dle § 9 a nejsou upraveny ve smlouvě, se řídí českým právem.

B. Je jisté, že náhrada škody podléhá režimu § 11. Ten vás bude vracet (nová volba práva není, z rozumného uspořádání nevyplývá nic jiného) zpět k legis causae, tj. zvolenému právu.

B. Co s právním režimem otázek smlouvou upravených? Samoregulovatelnost naše doktrína nepřipouští. I tyto otázky mají své právní pozadí. Tímto pozadím ověřujícím např. platnost, majícím možná také význam pro dopad dalších norem bude dle § 10 odst. 2 a) právní řád státu sídla prodávajícího, tj. polské právo. Není však vyloučeno, že soudce dojde k závěru, že strany pouze špatně

formulovaly a tyto otázky nechtěly vyjmout z působnosti zvoleného práva. Pak se řídí zvoleným právem).

Poznámka: takto podrobně to nikdo neměl. Ale řada z Vás se k tomuto docela přibližovala. A velká řada uvažovala velmi pěkně.

Jinak otázka směřovala k mezím obligačního statutu. To jsem hodnotila také velmi příznivě. Zde musíte jednak rozeznat otázky dílčí a dopady jiných statutů (personální, věcný), jinak uvést i ostatní meze – viz učebnice. Je možná vhodné rozlišovat – vzhledem k tomu, že se případ týkal smlouvy – na fázi prekonsensuální (způsobilost osob, platnost, forma, existence), fázi účinků (závazkově právní, věcněprávní), otázky týkající se porušení, následků porušení, změn či zajištění (analýza § 11) a fáze zániku (důraz na jednotný obligační statut, výslovně neupraveno, analogicky § 4 ZMPS).

c) Uved' úvahu o právním režimu právního vztahu mezi Zooto a ABC (jako by vztah posuzoval český soud, tedy z pohledu ZMPS i Římské úmluvy). Pokus se také uvést, na jaké otázky bude dopadat právní řád určený ad b) 3 body

Jak jste většinou správně uvedli, jedná se o postup pohledávky a je nutné vyhledat právní řád, kterým se tento postup řídí. Ten je dán v ZMPS v režimu § 11 (nová volba práva nebo povaha věci, příp. původní lex causae) nebo článku 12 Řím I. Pokud jde o právní řád ab b), tj. právní řád, kterým se řídí původní pohledávka, je to:

- v režimu Řím I uvedeno v odst. 2
- v režimu ZMPS jde např. o otázku přípustnosti postupu pohledávky, uvědomění dlužníka

C. Firma „Zooto“ mající sídlo a místo podnikání na území Polska uzavřela v říjnu 2005 smlouvu o dodávce zboží pro firmu Lada, spol.s.r. zřízenou dle českého práva, mající sídlo a místo podnikání na území ČR. Zboží mělo být vyrobeno na území Mongolska a dodáno do České republiky. Smlouva obsahovala následující režimovou a procesní doložku:

„Veškeré spory vyplývající z této smlouvy budou řešeny smírně. Vztahy neupravené výše uvedenou smlouvou a týkající se plnění se budou řídit mongolským právem. Toto však nedopadá na otázku odpovědnosti a následků porušení smlouvy. „

Firma Zooto zahájila plnění. V průběhu plnění došlo k následujícím událostem:

Část zboží nebyla dodána vůbec, neboť vývozce nezískal povolení mongolských úřadů na vývoz tohoto zboží.

Další část byla dodána. Lada ji neodmítla.

Posud':

A. Otázku pravomoci. Uved' (a zdůvodni) rovněž, jakou normu pro své konstatování použiješ a proč. Nezapomeň zhodnotit doložku (3 body).

Termín „veškeré spory budou řešeny smírně“ vyjadřuje pouze zájem stran o smírné uspořádání vztahů. Nemá jinak žádný vliv na otázku pravomoci.

Pro určení pravomoci připadají do úvahy tři normy: MS, Brusel I a ZMPS. Centrem úvah pro nás bude Brusel I, pokud jsou splněny podmínky věcné, personální, časové, teritoriální působnosti normy. Proč tato úvaha: viz kolize pramenů v případě vztahu normy komunitární a české a viz výslovné ustanovení článku 69 Brusel I pokud jde o dvoustranné smlouvy o právní pomoci (článek 66 přechodné období).

Podmínky tak, jak jsem je výše uvedla, naplněny byly. Aplikuji Brusel I. Zde mám určitě v první řadě na výběr článku 2 a článku 5.1. No a dále již dovozují z konkrétních okolností.

B. Uved' právní režim smlouvy se zohledněním všech pro případ zajímavých odlišností od základního režimu (dle ZMPS i Římské úmluvy) – 4 body

Obdobné jako v předchozích případech.

D. V případě se vyskytla situace, kdy je třeba zvážit imperativní (resp. nutně použitelné normy). Uved', o kterou situaci se konkrétně jedná (1 bod)

Zákaz vývozu zboží z Mongolska.

D. Uved' úvahu o jejich použití před českým soudem. (z pohledu ZMPS i Římské úmluvy. (1 bod) Uved', dle jakého práva budou posouzeno, že se jedná o imperativní normy. (1 bod)

Legis causae pro plnění je dle volby práva mongolské právo. Normy jsou součástí legis causae. Jak dle české doktríny, tak dle Řím I je můžeme zohlednit (nejsou-li v rozporu s českým veřejným pořádkem).

Dle mongolského práva jako práva jejich vydání.